

Lees het laatste nieuws op je smartphone met De Gelderlander nieuwsapp

GOUDEN STANDAARD

Het nadeel van de CDT-alcoholtest is dat het ene laboratorium een andere uitslag krijgt dan een ander lab. Het ziekenhuis in Winterswijk gaat dat oplossen.

„Advocaten voerden in het verleden die verschillende waardes aan bij de rechter om te bewijzen dat de test onbetrouwbaar is.”

Jos Wielers, klinisch chemicus van Meander Medisch Centrum

Schuldig door onzuivere test

In Winterswijk wordt een 'ijkstof' ontwikkeld waardoor alcoholtesten betrouwbaar worden. Nu zijn de resultaten van die testen soms verwarrend.

door **Bettine Winters**

bettine.winters@gelderlander.nl

Bij stevige drinkers gaat de lever anders werken en dat is terug te zien in veranderde eiwitstructuren in het bloed. Via een bloedtest kan in een laboratorium worden vastgesteld of het ijzertransporteiwit in het bloed normaal is of dat dit veranderd is en mensen dus veel drinken.

Die test, de zogenoemde CDT-test, wordt veel gebruikt, onder meer

wordt veel gebruikt, onder meer door het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR). Het CBR doet dat om vast te stellen of een

Als de ijkstof klaar is, zal het wereldwijd als ijkstof voor de CDT-test dienen

Cas Weykamp (midden), chemicus in het Winterswijkse lab, kijkt toe hoe voor zijn ijkstof bloed wordt afgenomen bij een donor.

foto Theo Kock

bestuurder nog wel een rijbewijs mag houden nadat die met te veel alcohol achter het stuur is aangehouden. Aan de hand van de uitslag van de test wordt bepaald of iemand niet stelselmatig te veel drinkt om te mogen rijden.

Maar er is een probleem met de interpretatie van de CDT-test. In het ene laboratorium komt een andere waarde uit de test naar voren dan in het andere laboratorium, omdat verschillende methoden naast elkaar gebruikt worden. „Mensen kunnen daardoor onterecht beschuldigd of vrijgesproken

worden”, zegt klinisch chemicus Jos Wienders van Meander Medisch Centrum in Amersfoort.

„De gevolgen kunnen groot zijn. Stel dat mensen hun rijbewijs kwijtraken. Dan kunnen ze hun baan verliezen, vervolgens hun huis, partner, et cetera. Advocaten voerden in het verleden die verschillende waarden aan bij de rechter om te bewijzen dat de test onbetrouwbaar is en hun cliënt een rijbewijs moet krijgen.”

De laatste jaren zijn de methoden sterk verbeterd maar het onderling afstemmen moet nog gebeuren.

In het Streekziekenhuis Koningin Beatrix (SKB) in Winterswijk wordt nu door doktor Cas Weykamp, samen met de klinisch chemici, gewerkt aan een 'ijkstof' om dat probleem op te lossen. „Die ijkstof is nodig om de CDT-test te standaardiseren, dat wil zeggen dat de methoden op elkaar moeten worden afgestemd. Als dat is gebeurd, krijg je altijd dezelfde uitslag, ongeacht in welk laboratorium en met welke methode het bloed wordt onderzocht.”

Het team van Weykamp is al een eind op weg met het maken van

de ijkstof. Als het klaar is, zal het wereldwijd als ijkstof voor de CDT-test dienen. En dat is niet onbelangrijk, zegt Wienders: „Ik voorzie dat in de toekomst bij periodieke keuringen van bijvoorbeeld buschauffeurs dit soort testen wordt gebruikt om er achter te komen of iemand te veel alcohol gebruikt.” Er rest nog een laatste stapje voordat de ijkstof naar laboratoria overal in de wereld kan worden verstuurd. Weykamp: „Om het project af te ronden hebben we bloed nodig van mensen die nooit drinken tot mensen die stevig drinken.

Dat bloed hebben we nodig voor de ijkstof om de meetmethoden te vergelijken.”

En nu staat het team van Weykamp voor een probleem. Donoren die nooit drinken kan het team gemakkelijk vinden, maar waar vind je mensen die gedurende twee maanden dagelijks minimaal drie alcoholische drankjes drinken en bereid zijn bloed te doneren? Het team heeft het antwoord niet paraat.

Weykamp: „Het liefst zouden we honderd donoren hebben. Hoe meer, hoe beter.”

SKB wil bloed van stevige drinkers

WINTERSWIJK - Het Streekziekenhuis Koningin Beatrix in Winterswijk (SKB) zoekt stevige drinkers die een halve liter bloed willen afstaan. Het bloed wordt gebruikt om een ijkstof te maken voor CDT-testen (zie kader) waarmee alcoholgebruik wordt vastgesteld. Het SKB zoekt mensen die minimaal twee maanden lang minstens drie glazen alcohol per dag drinken. Donoren moeten twee keer naar het SKB komen. Deelnemers krijgen een (reis)vergoeding, en een gratis cholesteroltest. De donor blijft anoniem en gegevens worden anoniem verwerkt. Info: Marieke te Winkel, 0649375080 of bloeddonatie@skbwinterswijk.nl

Winterswijkse laboratorium maakt continu gulden standaarden

WINTERSWIJK - Het laboratorium van het Streekziekenhuis Koningin Beatrix (SKB) in Winterswijk is een internationaal erkend centrum voor het maken van 'kalibratiestandaarden'. Dat betekent dat het lab 'gouden standaarden' ontwikkelt: dat zijn ijkpunten voor andere laboratoria waaraan ze hun uitslagen van onderzoeken kunnen refereren.

„Het gaat net als met de meter van Napoleon. Iedere duimstok moest eerst langs de meter die in Parijs lag, zodat je zeker wist dat de maat van de duimstok klopte”, zegt Cas

Weykamp, hoofd van het MCA laboratorium van het SKB. In het Winterswijkse lab zijn sinds 1978 dertig standaarden ontwikkeld. Dat is vooral te danken aan Weykamp, die het 'een uit de hand gelopen hobby' van hem noemt. „De meeste kalibraties zijn voor nationaal gebruik, maar de helft gaat ook naar het buitenland. De ijkstof voor de CDT-test is bijvoorbeeld internationaal gebruik.” De standaarden voor internationaal gebruik worden vastgelegd bij het BIPM, het Bureau International des Poids et Mesures. Dat insti-

tuut bewaart alle standaarden. De standaarden die Weykamp en zijn team ontwikkelen, worden op verzoek gecreëerd. De vraag om een ijkstof te ontwikkelen voor de CDT-test kwam ook van de internationale laboratoriumgemeenschap. Eerder ontwikkelde het lab onder meer ijkstoffen voor HbA1C, waarmee diabetes kan worden vastgesteld, maar waarmee ook wordt gemeten of mensen de juiste medicatie krijgen toegediend. Daarnaast ontwikkelde het laboratorium een ijkstof voor cholesteroltesten.

De CDT-test

- CDT staat voor Carbohydraat Deficiënt Transferrine, een eiwit dat ontstaat bij langdurig overmatig alcoholgebruik en terug te vinden is in het bloed.
- Er zijn momenteel zes verschillende testmethoden om CDT in het bloed te meten.
- In afkickcentra wordt de test gebruikt om vast te stellen of mensen die van hun alcoholverslaving af willen komen inderdaad 'clean' zijn.
- De test wordt ook door het Centraal Bureau Rijvaardigheden ingezet om te controleren of bestuurders lange tijd veel alcohol hebben gebruikt. Op basis van de uitslag wordt bepaald of iemand een rijbewijs (terug)krijgt en (nog) aan het verkeer mag deelnemen.